

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра екологічного права

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Правове регулювання екологічної безпеки»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Харків 2021

Силабус навчальної дисципліни «**Правове регулювання екологічної безпеки**» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 24 с.

Розробники:
Євгеній СУЄТНОВ,
кандидат юридичних наук, доцент
Ганна АНІСІМОВА,
докторка юридичних наук, доцентка
Ольга ДОНЕЦЬ,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри екологічного права
(протокол № 2 від 9 вересня 2021 р.)
Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри екологічного права
(протокол № 13 від 15 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Євгеній СУЄТНОВ,
кандидат юридичних наук, доцент

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Правове регулювання екологічної безпеки
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладач	Суєтнов Євгеній Павлович, кандидат юридичних наук, доцент Анісімова Ганна Валеріївна, докторка юридичних наук, доцентка Донець Ольга Володимирівна, кандидатка юридичних наук, доцентка
Контактний телефон	057 704-92-97
E-mail	ye.p.suyetnov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Zoom, Moodle та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається зміст правового регулювання екологічної безпеки, його базові категорії, аналізуються його джерела, визначаються права та обов'язки суб'єктів забезпечення екологічної безпеки, окреслюються правові засади та особливості правового регулювання екологічної безпеки в окремих сферах суспільного життя та щодо впливу певних негативних факторів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – підвищення загального рівня правової культури здобувачів вищої освіти; формування у майбутніх юристів світоглядних установок, орієнтованих на верховенство права; формування знань, вироблення основних умінь і навичок, а також формування професійних компетентностей у галузі правового регулювання екологічної безпеки.

Завдання:

- опанування необхідними теоретичними положеннями з правового регулювання екологічної безпеки, засвоєння сутності та змісту відповідних правових категорій та інститутів;

- формування розуміння конкретного змісту норм чинного законодавства з питань забезпечення вимог екологічної безпеки, роз'яснень вищих судових інстанцій України, їх тлумачення і застосування при вирішенні конкретних справ;

- оволодіння навичками самостійної роботи з нормативно-правовими актами, еколого-правовою літературою та матеріалами судової практики.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Історія держави і права», «Конституційне право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Адміністративне право», «Господарське право», «Основи цивільного захисту», «Фінансове право», «Трудове право», «Міжнародне право», «Земельне право», «Аграрне право», «Екологічне право», «Юридична відповідальність за екологічні правопорушення», «Правове регулювання природокористування», «Правове регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності», «Еколого-правове забезпечення видобування нафти, газу та інших корисних копалин».

Кореквізити: «Міжнародне екологічне право», «Право міжнародних договорів», «Право міжнародних організацій», «Право міжнародної безпеки», «Міжнародне право прав людини».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-1. Уміти аналізувати проблеми у сфері правового регулювання екологічної безпеки, грамотно і точно формувати і висловлювати свої правові позиції щодо цих проблем, пропонувати обґрунтовані способи їх вирішення.

РН-2. Здійснювати порівняння різних правових систем щодо регулювання екологічної безпеки та вміти формулювати пропозиції, спрямовані на гармонізацію законодавства, що регулює відносини у сфері забезпечення екологічної безпеки, із європейським.

РН-3. Здійснювати порівняльний аналіз нормативно-правових актів у сфері забезпечення екологічної безпеки з іншими актами екологічного законодавства.

РН-4. Знати систему та функції управління у сфері забезпечення екологічної безпеки.

РН-5. Системно розуміти права і обов'язки суб'єктів забезпечення екологічної безпеки, правові форми, гарантії їх захисту та забезпечення виконання.

РН-6. Володіти навичками критичного та системного аналізу тенденцій розвитку правового регулювання екологічної безпеки у контексті сталих і формалізованих практик розвитку сфери екологічних правовідносин на національному та міжнародному рівнях.

РН-7. Характеризувати зміст та особливості правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, порядок і підстави її оголошення.

РН-8. Розкривати особливості правового регулювання екологічної безпеки в окремих сферах суспільного життя.

РН-9. Знати механізми забезпечення екологічної безпеки на стадії експлуатації еколого-небезпечних промислових об'єктів.

РН-10. Аналізувати правові засади поведження з пестицидами, агрохімікатами та іншими небезпечними хімічними речовинами.

РН-11. Дискутувати зі складних правових проблем регулювання екологічної безпеки у сфері поведження з відходами.

РН-12. Розуміти напрямки правового забезпечення екологічної безпеки при експлуатації транспортних засобів.

РН-13. Демонструвати знання правових засобів забезпечення екологічної безпеки в процесі військової діяльності.

РН-14. Володіти навичками з роз'яснення, надання консультацій громадянам щодо актуальних питань правового регулювання екологічної безпеки в окремих сферах суспільного життя.

РН-15. Розкривати зміст і особливості правового регулювання екологічної безпеки щодо впливу певних негативних факторів.

РН-16. Аналізувати юридичні гарантії захисту населення від шкідливого впливу фізичних факторів.

РН-17. Характеризувати правові засади нормування гранично допустимих рівнів шуму, вібрації та електромагнітних випромінювань.

РН-18. Визначати еколого-правові вимоги поводження з ядерними матеріалами та радіоактивними відходами.

РН-19. Знати юридичну природу ліцензування робіт із застосуванням ядерних об'єктів, приладів та устаткування.

РН-20. Прогнозувати вплив соціально-економічних факторів на правове регулювання поводження з генетично модифікованими організмами.

РН-21. Демонструвати розуміння особливостей юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Екологічна безпека як комплексний об'єкт правового регулювання.	Екологічна безпека як комплексний об'єкт правового регулювання.	2
2	Нормативно-правове й організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки.	Нормативно-правове й організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки.	4
3	Особливості правової регламентації відносин із забезпечення екологічної безпеки населення і територій.	Особливості правової регламентації відносин із забезпечення екологічної безпеки населення і територій.	2

4	Правове регулювання екологічної безпеки в промисловості та сільському господарстві.	Правове регулювання екологічної безпеки в промисловості та сільському господарстві.	4
5	Правове регулювання екологічної безпеки у сфері поводження з відходами.	Правове регулювання екологічної безпеки у сфері поводження з відходами.	2
6	Правове регулювання екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів та установок.	Правове регулювання екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів та установок.	4
7	Правове забезпечення вимог екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності.	Правове забезпечення вимог екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності.	2
8	Правове регулювання екологічної безпеки від шкідливого впливу фізичних факторів.	Правове регулювання екологічної безпеки від шкідливого впливу фізичних факторів.	2
9	Правове регулювання ядерної та радіаційної (радіологічної) безпеки.	Правове регулювання ядерної та радіаційної (радіологічної) безпеки.	2
10	Правове регулювання біологічної та генетичної безпеки.	Правове регулювання біологічної та генетичної безпеки.	2
11	Особливості юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.	Особливості юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.	4

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Екологічна безпека як комплексний об'єкт правового регулювання.	Екологічна безпека як комплексний об'єкт правового регулювання.	2
2	Нормативно-правове й організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки.	Нормативно-правове й організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки.	4
3	Особливості правової регламентації відносин із	Особливості правової регламентації відносин із	2

	забезпечення екологічної безпеки населення і територій.	забезпечення екологічної безпеки населення і територій.	
4	Правове регулювання екологічної безпеки в промисловості та сільському господарстві.	Правове регулювання екологічної безпеки в промисловості та сільському господарстві.	4
5	Правове регулювання екологічної безпеки у сфері поводження з відходами.	Правове регулювання екологічної безпеки у сфері поводження з відходами.	2
6	Правове регулювання екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів та установок.	Правове регулювання екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів та установок.	4
7	Правове забезпечення вимог екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності.	Правове забезпечення вимог екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності.	2
8	Правове регулювання екологічної безпеки від шкідливого впливу фізичних факторів.	Правове регулювання екологічної безпеки від шкідливого впливу фізичних факторів.	2
9	Правове регулювання ядерної та радіаційної (радіологічної) безпеки.	Правове регулювання ядерної та радіаційної (радіологічної) безпеки.	2
10	Правове регулювання біологічної та генетичної безпеки.	Правове регулювання біологічної та генетичної безпеки.	2
11	Особливості юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.	Особливості юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.	4

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, узагальнення практики тощо;
- робота над кейсами з питань міжнародного та європейського права навколишнього середовища;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка презентацій;

- анотація наукових статей;
- підготовка до практичних занять і тестування;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Екологічне право» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Водний кодекс України від 06.06.1995 р., № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/213/95-вр#Text>

Гірничий закон України від 06.10.1999 р. № 1127-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1127-14#Text>

Земельний кодекс України від 25.10.2001 р., № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р., № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

Кодекс України про надра від 27.07.1994 р., № 132/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/132/94-вр#Text>

Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5403-17#Text>

Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р., № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5403-17#Text>

Конституція України від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254к/96-вр#Text>

Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р., № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. (в ред. від 08.02.2006 р. № 3404). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3852-12#Text>

Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text>

Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04 2001 р. (в редакції від 23.02.2006 р.) № 2344-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2344-14#Text>

Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 р., № 5293-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5293-17#Text>

Про ветеринарну медицину: Закон України від 04.02.2021 р. № 1206-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-20#Text>

Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16.05.1995 р. № 162/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/162/95-вр#Text>

Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 р. № 39/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/39/95-вр#Text>

Про відходи: Закон України від 05.03.1998 р. № 187/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/187/98-вр#Text>

Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 761. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-п#Text>

Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07.02.2002 р. № 3059-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3059-14#Text>

Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р., № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>

Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 р., № 963-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1952-15#Text>

Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31.05.2007 р. № 1103-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#Text>

Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії: Закон України від 11.01.2000 р. № 1370-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1370-14#Text>

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р., № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2939-17#Text>

Про екологічний аудит: Закон України від 24.06.2004 р., № 1862-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1862-15#Text>

Про екологічну мережу України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1864-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1864-15#Text>

Про забезпечення доступу до публічної інформації: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 11.11.2011 р. № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-11#Text>

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>

Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 17.09.2008 р. № 516-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/516-17#Text>

Про затвердження Критеріїв оцінки ризику потенційного впливу генетично модифікованих організмів на навколишнє природне середовище:

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 07.02.2011 р. № 247/18985. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-11#Text>

Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 р. № 1147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-п#Text>

Про затвердження положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.1998 р. в редакції постанови від 07.04.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-98-п#Text>

Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п#Text>

Про затвердження Положення про Зелену книгу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 р. № 1286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-97#Text>

Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: Наказ Мінприроди України від 18.12.2003 р. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-04#Text>

Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10.08.1992 р. № 459: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 р. № 321 (в ред. Постанови від 16.12.2015 р. № 1173) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2002-п#Text>

Про затвердження Порядку залучення громадськості до обговорення питань щодо прийняття рішень, які можуть впливати на довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.06.2011 р. № 771. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771-2011-п#Text>

Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 р. № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-п#Text>

Про затвердження Типового договору оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 р. № 572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2021-п#n12>

Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання: Закон України від 14.01.1998 р. № 15/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр#Text>

Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1023-12#Text>

Про захист рослин: Закон України від 14.10.1998 р. № 180-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/180-14#Text>

Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1934-12#Text>

Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/858-15#Text>

Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13.07.2000 р. № 1908-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1908-14#Text>

Про курорти: Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2026-14#Text>

Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22.02.2000 р. № 1478-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1478-14#Text>

Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001 р. № 2665-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2665-14#Text>

Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2469-19#Text>

Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2780-12#Text>

Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р., № 2697-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/771/97-вр#Text>

Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. № 2496-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>

Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992 р. № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2707-12#Text>

Про охорону земель: Закон України 19.06.2003 р., № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/962-15#Text>

Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р., № 1264. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1264-12#Text>

Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2059-19#Text>

Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 02.03.1995 р. № 86/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-вр#Text>

Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення: Закон України від 10.01.2002 р. № 2918-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2918-14#Text>

Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30.06.1995 р. № 255/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/255/95-вр#Text>

Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і

встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1992 р. № 459 (в ред. Постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1173). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-92-п#Text>

Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1550-14#Text>

Про правовий режим територій, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27.02.1991 р. № 791а-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791a-12#Text>

Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2456-12#Text>

Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3038-17#Text>

Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 08.07.2011 р. № 3677-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3677-17#Text>

Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 06.02.2003 р. № 486-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/486-15#Text>

Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 р. № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/591-14#Text>

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>

Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20.03.2018 р. № 2354-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2354-19#Text>

Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 280-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-p#Text>

Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>

Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/124-19#Text>

Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/232/94-вр#Text>

Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 р. № 1039-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1039-14#Text>

Про управління відходами: Закон України від 20.06.2022 р. № 2320-IX (набирає чинності з 09.07.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2320-20#Text>

Про Червону книгу України: Закон України від 07.02.2002 р. № 3055-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3055-14#Text>

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 4356-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/435-15#Text>

Нормативно-правові акти, прийняті в умовах дії

правового режиму воєнного стану

Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 68/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії

воєнного стану і у відбудовний період: Закон України від 15.03.2022 р. № 2132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-20#Text>

Про затвердження Порядку взаємодії між органами прокуратури, Національної поліції України, Служби безпеки України, уповноваженими органами державного нагляду (контролю), державними спеціалізованими установами під час виявлення та здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля: Наказ Офісу Генерального прокурора України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.06.2022 р. № 94/363/150/226/356. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v094_905-22#Text

Література

Андрейцев В. І. Право екологічної безпеки: навч. та наук.-практ. посіб. Київ : Знання-Прес, 2002. 332 с.

Анісімова Г. В. Теоретичні засади розвитку екологічного законодавства України в контексті природно-правової доктрини: монографія. Харків : Право, 2019. 672 с.

Балюк Г. І. Правові аспекти забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки в Україні. Київ: Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка, 1997. 196 с.

Бредіхіна В. Л. Конституційні засади права громадян на безпечне навколишнє природне середовище. Харків : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2008. 168 с.

Бригадир І. В. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі автомобільного транспорту: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 212 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 14: Екологічне право / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова), А. П. Гетьман (заст. голови) та

ін.; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2018. 776 с.

Гвоздик П. О. Джерела екологічного права та ядерна безпека. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2013. № 1. С. 44–49.

Гетьман А. П. Вступ до теорії еколого-процесуального права України: Навчальний посібник. Харків : Основа, 1998. 208 с.

Гетьман А. П. Доктрина екологічного права та законодавства України: монографія. Харків: ТОВ «Оберіг», 2019. 336 с.

Екологічне право в запитаннях та відповідях : навч. посіб. / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, В. Л. Бредіхіна та ін. ; за ред. А.П. Гетьмана. Харків : Право, 2017. 208 с.

Екологічне право України: підручник для студ. вищих навч. закладів / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.»; за ред. І. І. Каракаша. Одеса: Фенікс, 2012. 788 с.

Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Київ : ТОВ «Вид-во «Юрид. думка». 2008. 720 с.

Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 190 с.

Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частина): навч. посібник / Балюк Г.І. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 192 с.

Екологічне право. Загальна частина (схеми і таблиці) : підручник / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, В. В. Шеховцов та ін.; за заг. ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2015. 342 с.

Екологічне право. Особлива частина (схеми і таблиці) : підручник / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, О. В. Донець та ін.; за заг. ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2015. 496 с.

Екологічне право: підручник / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін.; за ред. А.П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.

Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти : монографія. Київ: 2018. 494 с.

Іванюта С. П. Екологічна та природно-техногенна безпека України: регіональний вимір загроз і ризиків : монографія. Київ: НІСД, 2012. 308 с.

Каракаш І. І. Право власності на природні об'єкти та їх ресурси в Україні: монографія. Одеса : Юридична література, 2017. 438 с.

Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. 271 с.

Комарницький В. М. Право спеціального природокористування: монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 424 с.

Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні). 2-е вид. Київ : Український інформаційно-правовий центр, 2001. 390 с.

Краснова М. В. Компенсація шкоди за екологічним законодавством України (теоретико-правові аспекти) : монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський ун-т», 2008. 439 с.

Краснова Ю. А. Право екологічної безпеки України: теоретичні аспекти: монографія / за заг. ред. В.М.Єрмоленка. Київ : НУБіП України, 2017. 589 с.

Краснова Ю. А. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : монографія. Київ : Алерта, 2013. 304 с.

Краснова Ю. А. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі цивільної авіації України : монографія. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2011. 188 с.

Краснова М. В. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 190 с.

Механізми та правові норми участі громадськості в процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля / За ред. С. В. Разметаєва. Харків : ВПЦ «Контраст», 2011. 168 с.

Правова доктрина України : у 5 т. Харків : Право, 2013. Т. 4. : Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / Ю. С. Шемшученко, А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев та ін., ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. 848 с.

Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2014. 784 с.

Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. Харків : Право, 2012. 448 с.

Правове регулювання екологічної безпеки в Україні: навч. посіб. / А. П. Гетьман [та ін.] ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». Харків: Право, 2012. 296 с.

Проблеми права екологічної безпеки: навч. посіб. / М. В. Краснова, Г. І. Балюк, А. Г. Бобкова [та ін.] ; під заг. ред. М. В. Краснової та Р. С. Кіріна; відп. ред. В. І. Андрейцев; М-во освіти і науки України; Київ : Нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. Дніпро: НГУ, 2016. 575 с.

Романко С. М. Екологічна безпека довкілля та людини: поняття, критерії та окремі превентивні заходи забезпечення. Екологічне право України. 2014. № 1. С. 49–54.

Судовий захист екологічних прав громадян України: Довід. для суддів / Краснова М. В., Малишева Н. Р., Шевчук П. І. та ін. К.: Вид. дім “КМ Академія”, 2001. 178 с.

Тагієв С. Р. Охорона довкілля в Україні (обов'язки фізичних осіб) : монографія / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., академіка АПрН України Н. Р. Малишевої. Київ : ВД “Дакор”, 2014. 192 с.

Шемшученко Ю. С. Всесвітній договір про екологічну безпеку Землі як системоутворюючий акт міжнародного екологічного права. Право України. 2012. № 1/2. С. 175–179.

Юрескул В.О. Правове регулювання поведження з побутовими відходами в Україні: монографія. Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Фенікс, 2012. 273 с.

Ярчак В. В. Правове регулювання запобігання негативного впливу на довкілля об'єктів підвищеної екологічної небезпеки: дис. ... канд. юрид. наук; Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого». Львів, 2010. 237 с.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <http://www.menr.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Рішення Європейського Суду з прав людини щодо України. URL:
https://minjust.gov.ua/m/str_9329

Практика Європейського Суду з прав людини у справах, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища. URL:
https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Environment_RUS.pdf

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри екологічного права. URL:
<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=339>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні й самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тестування.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 10 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79

D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34